

JAARVERSLAG 2017

In dit overzicht staan de belangrijkste resultaten die GGZ Nederland het afgelopen jaar voor haar leden heeft bereikt.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

OVER GGZ NEDERLAND

De circa 100 leden van GGZ Nederland houden zich bezig met alle vormen van geestelijke gezondheidszorg: behandeling, begeleiding en ondersteuning. Ze doen dit binnen alle deelsectoren: jeugd-ggz, verslavingszorg, langdurige ggz, forensische zorg en beschermd wonen, basis-ggz, gespecialiseerde ggz en topzorg. De ggz is de enige zorgsector die uit vijf bekostigingsstelsels gefinancierd wordt. Via zorgverzekeraars en zorgkantoren vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz). Via gemeenten vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet en via de Dienst Justitiële Inrichtingen vanuit Justitie & Veiligheid.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

SAMENVATTING

Samen met onze 100 leden hebben wij ons ook dit jaar ingezet voor een toegankelijke ggz, erop gericht om mensen zo te behandelen en te begeleiden dat ze (opnieuw) in staat zijn zelf invulling te geven aan hun leven. Of het nu gaat om de jeugd-ggz, de verslavingszorg, langdurige ggz, forensische zorg en beschermd wonen, basis-ggz, gespecialiseerde ggz en topzorg; Uitgangspunt is en moet zijn dat de weg van een patiënt/cliënt leidend is en dat het systeem dat ondersteunt. Dit klinkt vanzelfsprekend, maar kan in de praktijk lang niet altijd worden waargemaakt. Financieringsschotten en belemmerende regelgeving staan optimale zorg en ondersteuning soms in de weg. Dat is een van de redenen waarom GGZ Nederland in 2017 een campagne startte om de knellende impact van administratieve lasten op goede geestelijke gezondheidszorg op de eigen én politieke agenda te zetten.

2017 was een verkiezingsjaar. Met het Manifest Betere Geestelijke Gezondheid als leidraad waren in 2016 al gesprekken gevoerd met programmacommissies van politieke partijen. In 2017 werd met andere zorgpartijen de Agenda voor de Zorg gepresenteerd, een oproep aan het nieuwe kabinet om te investeren in vernieuwende zorg.

Met partijen uit de jeugdhulp werden in de Agenda voor de Jeugd zeven concrete actiepunten voor een nieuw kabinet voorgesteld. In het regeerakkoord herkenden we veel voornemens die de uitgangspunten van de visie 2013-2020 van GGZ Nederland, 'de ggz in beweging', ondersteunen. Met een staatssecretaris voor ggz kregen we een centraal aanspreekpunt binnen het kabinet.

De afbouw van klinische capaciteit werd in 2017 voortgezet. Er kwam aandacht voor verdere verbetering van geestelijke gezondheid in het sociaal domein en de opbouw van ambulante zorg en ondersteuning. Dit betekent dat er stevige uitdagingen liggen die we alleen door samenwerking met anderen kunnen oplossen. Samenwerking bijvoorbeeld met partijen als politie, woningbouwcorporaties, maatschappelijke opvang, zorgaanbieders, gemeenten, andere brancheorganisaties en financiers. Met patiënten- en cliënten-vertegenwoordigers, zorgverzekeraars en beroepsgroepen werden stevige sectorafspraken gemaakt voor de aanpak van wachttijden.

In 2017 gingen we ook van start met de noodzakelijke vernieuwing van onze vereniging. Samen met onze leden werd er hard en geïnspireerd gewerkt aan een Next Level GGZ, dat onze vereniging gaat omvormen in de richting van een netwerkorganisatie. Dit is een belangrijk traject, waarbij de focus op onze maatschappelijke ambities enerzijds kansen biedt voor slagvaardiger samenwerkingsverbanden, en anderzijds een impuls kan zijn voor nog betere belangenbehartiging.

Jacobine Geel

Voorzitter GGZ Nederland

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

NEXT LEVEL GGZ

In 2017 startte GGZ Nederland een traject om onze vereniging een nieuwe impuls te geven.

GGZ Nederland bouwde samen met een team van leden en medewerkers en onder begeleiding van een extern adviesbureau aan een beeld van de ‘next level’ vereniging. Eigentijds, betekenisvol en met grote maatschappelijke slagkracht, vormgegeven vanuit de veranderende samenleving.

Wij hebben als vereniging de ontwikkelingen op een rij gezet en daarna onze missie en doelstellingen, die in 2015 door de ALV zijn vastgesteld, geactualiseerd. Vervolgens hebben we samen met onze leden de denkrichting (‘het verlangen’) naar een ‘Next Level vereniging’ bepaald. Met het ‘Next Level Canvas’ als resultaat:

De mentale gezondheid van mensen versterken in een inclusieve en veilige samenleving

Wij geloven dat wij de mentale gezondheid van mensen alleen kunnen versterken als wij ons als branche verenigen in het delen van onze overvloed (kennis, ervaring, talent en ruimte)

Dit canvas laat zien dat we in willen zetten op samenwerking. De leden gezamenlijk maken de vereniging. Behalve de urgentie tot herbezinning op een goede organisatie van de kernactiviteiten ‘belangenbehartiging’ en ‘waardennetwerken’ van de vereniging, maken ook nieuwe kernactiviteiten deel uit van het ‘Next Level Canvas’: Enerzijds ‘Mental Impact Labs’, met als doel samen

voortdurend kennis te delen en aandacht te geven aan good practices en innovaties in de sector. Onder de werktitel ‘Fonds’, is een zoektocht ondernomen naar onze identiteit als vereniging en onze idealen; wat is nu concreet ons (nieuwe) bestaansrecht, hoe definiëren wij dat en leidt ons dat vervolgens naar de juiste ambities, om tot slot te onderzoeken welke geldstromen daar dan bij horen. De ALV heeft in november 2017 besloten om in 2018 deze denkrichting met de leden gefaseerd – naast de realisatie van de beleidsagenda - uit te werken. Het vervolg zal leiden tot voorstellen voor een bijpassende governance, bureauorganisatie en een financierings- en contributie-systeem.

“ Wij dromen van een wereld waarin mensen voor elkaar opkomen en zorgen, kinderen veilig en liefdevol kunnen opgroeien en niemand meer eenzaam of radeloos hoeft te sterven door zelfmoord. Waar nodig is er voor iedereen snel toegang tot professionele hulpverlening. In onze droom worden kwetsbare mensen vanuit respect en gelijkwaardigheid behandeld, waarbij hun kracht en talenten voorop staan. Wij delen immers met elkaar de hoofddiagnose ‘mens’, of we nu burger, hulpverlener of patiënt zijn. “

**Roel Verheul, bestuurslid GGZ Nederland
en lid ‘Bouwteam Fonds’**

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

SAMENWERKING FO&RIBW-ALLIANTIE

In 2017 hebben we forse stappen vooruit gezet in onze samenwerking met Federatie Opvang en RIBW Alliantie. Onder begeleiding van Berenschot kregen ideeën vorm over één geïntegreerde netwerkorganisatie. Aan het eind van het jaar hebben de afzonderlijke ALV's aangegeven nog steeds de ambitie te hebben om een geïntegreerde netwerkorganisatie vorm te geven. De vervolgstap is dat GGZ Nederland, Federatie Opvang en RIBW Alliantie kijken waar ze elkaar kunnen versterken bij de ontwikkeling en positionering van de diverse netwerken. Vooralsnog ontwikkelt GGZ Nederland haar organisatie door naar aanleiding van de modernisering tot een next level organisatie en de opdracht die de ALV heeft gegeven. Daarnaast wordt nu primair vanuit RIBW alliantie en Federatie Opvang en met betrokkenheid van GGZ Nederland gewerkt aan een netwerk sociale participatie en inclusie. In de loop van 2018 komt de stuurgroep samenwerking een aantal keren bijeen om op basis van de verworven inzichten en vorderingen te bekijken wat dit betekent voor de onderlinge samenwerking.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

WACHTTIJDEN BINNEN AANVAARDBARE NORMEN

In juli 2017 zijn ggz-brede afspraken gemaakt om de wachttijden binnen de maximaal aanvaardbare normen te krijgen (Treeknormen). Hierna hebben de deelnemende partijen acties ingezet op het gebied van organisatie, samenwerking, capaciteit en het beschikbaar stellen van de aanwezige financiële middelen. Aanbieders kunnen zelf initiatieven nemen om de wachttijden te verminderen. Daarnaast moet er ook zicht komen op de structurele knelpunten, die ten grondslag liggen aan het ontstaan en bestaan van wachttijden. Door de ggz-brede afspraken komt er ook extra ruimte voor het opleiden van nieuwe psychiaters, GZ-psychologen en verpleegkundig specialisten. Naast aandacht voor de arbeidsmarkt wordt er extra geïnvesteerd in de opbouw van ambulante zorg. In oktober 2017 zijn acht regionale taskforces gestart met het doel om knelpunten in de wachttijden op te lossen. In december heeft de Minister de Tweede Kamer over de voortgang geïnformeerd.

Bij de afspraken met VWS zijn GGZ Nederland, MIND, Zorgverzekeraars Nederland (ZN), de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), P3NL, de Landelijke Vereniging voor Vrijgevestigde Psychologen en Psychotherapeuten (LVVP), Verzorgenden en Verpleegkundigen Nederland (V&VN) en MeerGGZ betrokken. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) monitort de voortgang op de gemaakte afspraken.

“ Lange wachtlijsten in de ggz zijn onacceptabel. Voor GGZ Nederland is het een logische stap om het probleem samen met alle betrokken partijen, zowel uit het veld als de verzekeraars, aan te pakken. Wachten is geen optie ”

Jacobine Geel

Wachttijden in de media

‘Wachttijden in de ggz zijn zeer ongewenst en ik wil dat we daar dit jaar stappen in zetten’, stelde Jacobine Geel in de zomer op BNR Nieuwsradio. GGZ Nederland deed er in oktober een eigen onderzoek naar. Onze acties na dat onderzoek hebben gezorgd dat ook politiek en zorgverzekeraars de urgentie inmiddels zien. GGZ Nederland heeft vervolgens samen met het ministerie van VWS, zorgverzekeraars en gemeenten afspraken over het terugdringen van de wachtlijsten gemaakt. Het nieuws van het akkoord om de wachttijden aan te pakken is door veel media overgenomen. Naast ons eigen nieuwsbericht, schreven onder meer het Financieele Dagblad, NOS en RTL Nieuws over het nieuws. GGZ Nederland was betrokken bij berichtgeving over het nieuws door Medisch Contact, Zorgvisie en Skipr. Daarnaast is de campagne Weg van de Wachtlijst gelanceerd (www.wegvandewachtlijst.nl). Dit is een initiatief van GGZ Nederland, de koepel van cliënten- en familie-organisaties MIND en Zorgverzekeraars Nederland. Weg van de Wachtlijst informeert patiënten en cliënten wat ze zelf kunnen doen als ze op een wachtlijst staan.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

MINDER REGELGEKTE: HET ROER MOET OM!

Overmatige regeldruk vraagt veel van medewerkers, kost veel tijd en energie en gaat daarmee ten koste van tijd en zorg voor patiënten. In maart 2017 werd een onderzoek gepresenteerd dat de aard en impact van administratieve lasten blootlegde. De conclusie van het onderzoek: het roer moet om! Het was duidelijk dat we de ggz-aanbieders zelf, maar ook partijen zoals het ministerie van VWS, de NZa, de IGJ, verzekeraars en gemeenten alleen in beweging zouden komen als een zo groot mogelijk publiek de noodzaak hiertoe letterlijk voelt. Tegelijkertijd moest er een alternatief zijn om zoveel mogelijk partijen ervan te overtuigen dat het echt anders kan. Dit waren de vertrekpunten voor het project ‘Minder Regelgekte Meer Zorg’.

In het manifest ‘Minder Regelgekte Meer Zorg’ staan de zeven uitgangspunten zoals wij willen dat er in de ggz gewerkt wordt en hoe we dat willen aanpakken. De steun voor het manifest is overweldigend en dat helpt in de gesprekken hierover op het ministerie van VWS en bij andere betrokken partijen. De sleutel tot dit succes zit hem vooral in de onderlinge samenwerking tussen ggz-aanbieders en GGZ Nederland en de eensgezindheid waarmee we nu naar buiten toe treden. In 2018 pakten we door met het schrappen van overbodige administratie, het toepassen van nieuwe technieken in de informatie-voorziening en –beheer en het vereenvoudigen van wet- en regelgeving in diverse domeinen. De aanpak van administratieve lasten is mede dankzij onze inspanningen een belangrijke prioriteit van het huidige kabinet.

“ Hulpverleners zijn door al die administratieve rompslomp maar liefst een derde van hun cliëntentijd bezig met administratie. Instellingen kennen torenhoge investeringen in informatietechnologie en – systemen om zo efficiënt mogelijk te kunnen voldoen aan de vraag. Als we de helft minder aan deze kosten zouden mogen uitgeven kunnen we de wachttijden grotendeels oplossen”.

Joep Verbugt, bestuurslid GGZ Nederland

Campagne Regelgekte

Onder de slogan ‘Minder Regelgekte Meer Zorg’ startte GGZ Nederland samen met de sector in november 2017 een campagne over de te hoge administratieve lasten in de geestelijke gezondheidszorg. De (social) mediacampagne vormde de opmaat voor een reeks activiteiten in 2018, die ervoor moeten zorgen dat de lasten daadwerkelijk met de helft verminderen. Bij de start lanceerden we een televisiespotje en een manifest met zeven uitgangspunten voor een nieuwe regelstandaard. We vroegen aan het Nederlands publiek en de sector om dit manifest te ondertekenen op www.regelgekte.nl, met als doel om een gezamenlijke vuist te maken tegen de ongekend hoge regeldruk in de ggz. Het leverde ons uiteindelijk veel positieve reacties, meer dan 162.000 handtekeningen en de steun van de minister en de staatssecretaris op. Verschillende landelijke media en nieuwssites besteedden aandacht aan de campagne. Daarnaast lukte het veel van onze leden om de media in hun regio te bereiken.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

JEUGD: INVESTEREN IN DE TOEKOMST VAN KWETSBARE KINDEREN

GGZ Nederland presenteerde de publicatie ‘Investeren in de toekomst van kwetsbare kinderen. Wat kunt u van de jeugd-ggz verwachten?’ Dit document is goed ontvangen bij de ministeries, gemeenten en andere partners in het jeugddomein. We wilden niet alleen opschrijven wat de jeugd-ggz te bieden heeft, we wilden het ook laten zien in de praktijk. Daarom organiseerden we in 2017 een drietal werkbezoeken bij Accare en VNN, GGZ Eindhoven en De Viersprong voor medewerkers van de directies jeugd van de ministeries, VNG en collega branches. Zij kregen een gevarieerd en indrukwekkend beeld van de specialistische jeugd-ggz en –verslavingszorg. In de verdere loop van het jaar bespraken we met VWS de hardnekkige, belemmerende beeldvorming waar de jeugd-ggz mee te maken heeft. We lieten zien wat we als jeugd-ggz doen om ons te blijven verbeteren.

2017 was het jaar dat de jeugd-ggz definitief afscheid moest nemen van de financiering via dbc’s vanuit de zorgverzekeringswet. GGZ Nederland heeft nieuwe werkvormen gebruikt om leden te ondersteunen bij deze veranderde opzet van de jeugd-ggz. Daarbij vonden het werk en de lobby vooral op lokaal niveau plaats.

In oktober richtten we drie weken lang een Jeugdhonk in. In dit honk hebben diverse beleidsadviseurs in korte tijd in kaart gebracht hoe het ervoor stond in de verschillende regio’s. Per regio ervaren onze leden namelijk andere risico’s en problemen.

In de afgelopen jaren zijn we in Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ) verband vooral bezig geweest met de borging van voldoende, beschikbare gespecialiseerde vormen van jeugdhulp. Veel aandacht is uitgegaan naar de kwetsbaarheden in het systeem. Met de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de Rijksoverheid en de hulpstructuren Transitie Autoriteit Jeugd, Informatievoorziening Sociaal Domein en het programma Zorglandschap werken we samen aan de gezamenlijke opgaven voor een stabiel en toekomstbestendig stelsel voor de jeugdhulp. De BGZJ werkt in 2018 verder aan het zorglandschap, GGZ Nederland levert hieraan met projectleiding en regioambassadeur een stevige bijdrage.

De BGZJ-branches zijn eind 2017 ook in gesprek geraakt met de onderwijsbranches. Ze verkennen met de PO-raad, VO-raad, VNG en ministeries VWS en OCW hoe passend onderwijs en jeugdhulp samen de kansen voor kinderen kunnen verbeteren. Een vergelijkbare ontwikkeling naar gezamenlijk aanpakken zien we bij het vraagstuk 18- /18+, de overgang van jeugd naar volwassenheid.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Schakelteam Personen
verward gedrag

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

Jeugd ggz in de media

Het is in de media voor de jeugd-ggz een turbulent jaar geweest. Vanaf het voorjaar verschenen in de media verhalen over de lange wachtlijsten, lage tarieven en rechtszaken van zorgaanbieders tegen gemeenten. GGZ Nederland ontving vanuit het hele land signalen over de te lage tarieven die gemeenten willen betalen voor gespecialiseerde jeugdzorg. Op Skipr schreef directeur Veronique Esman een blog waarin zij haar zorgen uit over de bekostiging van gespecialiseerde jeugdzorg. Peter Dijkshoorn (jeugdpsychiater en bestuurder Accare) werd namens GGZ Nederland geïnterviewd door de Volkskrant over hoe moeilijk het is om kinderen met ernstige psychische problemen te helpen. In het artikel over schrijnende situaties in de jeugd ggz, stelt Dijkshoorn onder andere dat sommige psychische problemen niet te genezen zijn.

Om constructief mee te denken over een oplossing voor de gespecialiseerde jeugdzorg hield GGZ Nederland op de opiniepagina van Trouw een pleidooi voor onafhankelijk toezicht in de jeugd-ggz. Een onafhankelijke ‘marktmeester’ moet toezien of de gemeente haar zorgplicht nakomt en adviseert bij conflicten over de tarieven en aanbestedingen. En, heel belangrijk, deze marktmeester heeft de bevoegdheid om in te grijpen als de gemeente haar zorgplicht niet nakomt.

“ De jeugd verdient het dat de transformatie van de jeugdzorg tot een succes gemaakt wordt. ”

Veronique Esman, directeur GGZ Nederland

Tijdens het AO Jeugdhulp in de Tweede Kamer werd onder andere gesproken over de nieuwe aanbestedingsregels, de kwaliteit van wijkteams, het uiteenvallen van regio’s en het terugdringen van de administratieve lasten door standaardisering. Allemaal onderwerpen die we ook hadden aangekaart in de brief van de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ) aan de Kamer. De oproep heeft ook tot veel media-aandacht geleid, van onder meer NOS, Trouw, Nu.nl, Skipr en Zorgvisie. Jacobine Geel stelde dat alle partijen het eens moeten worden waar ze over vijf of tien jaar willen staan. Alleen dan kunnen we zorgen voor een structurele oplossing voor jongeren met complexe psychische problematiek die moeilijk een behandelplek kunnen vinden. Jacobine Geel sprak hierover op NPO Radio 1 met SP Kamerlid Nine Kooiman.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

SCHAKELTEAM PERSONEN VERWARD GEDRAG

In 2017 was GGZ Nederland nog steeds betrokken bij de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Wij hebben onze aandacht vooral gericht op de acute ggz die een onderdeel vormt van de bouwstenen Melding, Beoordeling en Vervoer.

De Generieke module Acute Psychiatrie, die ontwikkeld is door de leden en hun stakeholders, vormt het uitgangspunt. Zo is de nieuwe methodiek triage wijzer opgenomen in de voorlopig vastgestelde Modellen Melding en Vervoer.

De acute ggz en dan vooral de triage functie krijgt een prominentere positie in de keten van personen met acuut verward gedrag. Hiervoor was een andere bekostiging noodzakelijk. GGZ Nederland heeft zich samen met Zorgverzekeraars Nederland, Mind en experts van crisisdiensten ingezet voor een passende bekostiging die de beschikbaarheidskosten dekt. In maart van 2018 heeft VWS met het voorstel van NZa (wat grotendeels onze goedkeuring had) ingestemd. Samenwerking tussen de acute keten en de niet acute keten voor personen met verward gedrag is belangrijk om te

zorgen dat niemand tussen wal en schip valt. Zo was GGZ Nederland ook betrokken bij het tot stand komen van de handreiking Beoordeling Functie. Hierin is een voorstel voor gezamenlijke financiering van gemeente en zorgverzekeraars opgenomen voor een beoordeling voor personen met psychosociale problematiek. Eind 2017 is het aantal crisisbeoordelingslocaties bijna landelijk dekkend. Daardoor hoeft een persoon met acute psychiatrische problematiek niet meer in de politiecel te wachten op zijn beoordeling.

In samenwerking met ZOnMW hebben wij subsidies voor pilots opgesteld voor implementatie van de GM Acute Psychiatrie, de triagefunctie en vervoer. In alle regio's wordt nu hard gewerkt aan een andere inrichting en verbetering van de acute ggz.

In de lobby blijven wij aandacht vragen om vooral crisissen te voorkomen door de ggz in de wijk zo te organiseren en te financieren, dat vroeg-signalering beter geregeld wordt. Voor mensen die zorg mijden, maar ook voor mensen die tijdelijk meer zorg of ondersteuning nodig hebben, moet een ggz-professional direct ingezet kunnen worden, los van de vraag uit welke pot dit betaald moet worden.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

Personen met verward gedrag in de media

Ook in 2017 was er veel media-aandacht voor het onderwerp personen met verward gedrag. In een aantal gevallen was dat in combinatie met de Wet verplichte ggz en dan met name de ‘observatiemaatregel’. Jacobine Geel gaf diverse interviews op de radio en in landelijke (online)kranten (NRC, NRC, NRC, AD, Trouw, Zorg en Welzijn, Volkskrant). Jacobine Geel sprak o.a. over personen met verward gedrag bij Radio 1 en BNR.

De uitspraken van de Rotterdamse en de nationale politie in december over de toename van overlast van mensen met verward gedrag deden veel stof opwaaien. Jacobine Geel liet in verschillende radio-uitzendingen (Radio1 om 8.00 uur en EenVandaag om 14.00 uur) een krachtig tegengeluid horen, dat ook door de NOS werd opgepikt: “Het beeld dat nu wordt gecreëerd over verwarde mensen is zeer stigmatiserend. Het lijkt alsof alle mensen met verward gedrag psychiatrische problemen hebben en mensen met psychiatrische problemen allemaal geweldsincidenten veroorzaken. Een cijfermatige onderbouwing voor deze stigmatiserende uitspraak is er niet.”

Daarnaast vroeg GGZ Nederland veelvuldig aandacht voor passend vervoer, de opbouw van ambulante ggz-zorg in de wijk en het verminderen van stigma. GGZ Nederland werkte mee aan een uitzending van de Monitor die op zoek ging naar het verhaal achter het toenemende aantal incidenten met personen met verward gedrag.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

LANGDURIGE GGZ EN SOCIAAL DOMEIN

In de langdurige ggz en het sociaal domein is veel gebeurd in 2017. Veel cliënten met een Wlz GGZB-indicatie, die sinds 2015 gebruik maakten van het overgangsrecht AWBZ-Wmo, hebben opnieuw een Wlz GGZ-B indicatie gekregen voor drie jaar. Slechts weinig cliënten hebben alsnog de overstap naar de Wmo gemaakt. Het herindicatie-traject was voor ggz-aanbieders en GGZ Nederland behoorlijk arbeidsintensief, maar we hebben goede resultaten geboekt.

Verder stond heel 2017 in het teken van de actieve lobby voor de toegang tot de Wlz voor ggz-cliënten. Samen met de RIBW Alliantie, Federatie Opvang, Actiz, VGN en diverse cliënt- en familievertegenwoordigers hebben we elke mogelijkheid benut om die toegang voor elkaar te krijgen. Met D66 en het CDA in het nieuwe kabinet Rutte III ging in oktober vorig jaar eindelijk een jarenlange wens in vervulling: staatssecretaris Blokhuis gaat de toegang wettelijk regelen. Dat betekent dat we straks veel meer mogelijkheden hebben om mensen met een ernstig psychiatrische aandoening te helpen bij persoonlijk en maatschappelijk herstel, van midden op het instellingsterrein tot midden in de wijk.

Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

In 2017 zijn we met dezelfde partijen en de VNG om tafel gegaan om de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang voor te bereiden. De politiek heeft die agenda nu ook omarmd en dat helpt ons bij het realiseren van de condities van de Commissie Dannenberg. Sociale inclusie en maatschappelijke participatie staan weer centraal in het debat. Met de nieuwe gemeenteraden en -besturen liggen er ook veel nieuwe kansen.

GGZ Nederland heeft zich samen met de sociale partners als de VNG en het UWV hard gemaakt voor arbeidsparticipatie, omdat we het belangrijk vinden dat psychisch kwetsbare mensen een zinvol bestaan opbouwen. Individual Placement and Support is een belangrijk element hierin en wordt door alle betrokken partners gezien als een waardevolle investering in kwaliteit van leven.

“ We maken ons hard voor herstel in een samenleving waar iedereen ertoe doet!”

**Marlies van Loon, bestuurslid GGZ Nederland
en lid Raad van Bestuur Lister**

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

Verder hebben de gezamenlijke branches zich in 2017 tegen het beoogde nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen en de maatschappelijke opvang gekeerd, omdat onvoldoende rekening gehouden werd met (clusters van) variabelen als armoede, schuldenproblematiek, een verstandelijke beperking enzovoort. De werkgroep van VWS, BZK, Financiën, de VNG en de Raad voor de Financiële verhoudingen is in het najaar om diezelfde reden gestopt met de ontwikkeling ervan. Wat er voor in de plaats komt, blijft nog ongewis.

GGZ Nederland is in 2017 intensief betrokken geweest bij het kostprijsonderzoek Wlz door de NZa. We hebben tijdens de voorbereidingen van dit onderzoek al gepleit voor een kwaliteitskader Wlz, omdat zo iets houvast geeft bij de inzet van verantwoorde, kwalitatief goede herstellzorg. In het najaar van 2017 zijn we daarom gestart met de ontwikkeling hiervan. Bij al deze onderwerpen is uitgebreid contact geweest met de leden over de te varen koers en beoogde perspectieven. We hadden deze resultaten nooit bereikt zonder de inzet van zoveel disciplines uit het werkveld. De samenwerking was uitermate prettig. We hebben de pittige discussies niet geschuwd, maar vonden elkaar telkens weer op de inhoudelijke ontwikkelingen/koers binnen onze sector, ervan overtuigd dat de ggz bijdraagt aan een veilige en gezonde samenleving. Dat moeten we vasthouden, ook als we verder samenwerken aan een waardenetwerk sociale inclusie en maatschappelijke participatie.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

FORENSISCHE ZORG: VEILIGHEID ONDER DRUK

Het Forensisch Netwerk van GGZ Nederland heeft zich in 2017 sterk gemaakt voor de veiligheid op de werkvloer. Over dit onderwerp speelden binnen het netwerk al langere tijd zorgen, die verhevigden na enkele heftige incidenten. In juni heeft GGZ Nederland deze zorgen verwoord in een brandbrief aan de Tweede Kamer, waarin we aangaven dat door een combinatie van regeldruk, werkdruk, financiële tekorten en een negatief imago van de sector de veiligheid alsmaar verder onder druk kwam te staan.

Toenmalig staatssecretaris Dijkhoff kondigde op basis van deze brief een breed onderzoek naar deze onderwerpen aan, dat in mei 2018 wordt afgerond. Vanuit dit onderzoek willen we verder werken aan een nieuwe meerjarenagenda tussen GGZ Nederland, het ministerie van Justitie en Veiligheid en ForZo/JJI. Een agenda waarin wat GGZ Nederland betreft de veiligheid hoge prioriteit heeft.

Een ander onderwerp dat daarin zeker zal terugkomen is de financiering van zorg. In opdracht van het Forensisch Netwerk is in 2017 onderzoek gedaan naar het 'noodzakelijke zorgniveau'. Een onderzoek waarin op andere wijze is gekeken naar de financiering van zorg. Niet vanuit de gemaakte kosten, zoals we gewend zijn, maar vanuit de inhoud en noodzakelijke inzet die daar bij past. Een nieuwe methode, die leidde tot verrassende resultaten en waar we in 2018 graag op voortbouwen.

Forensische Zorg in de media

Wij hebben meegewerkt aan een artikel in de Volkskrant over financiële prikkels in de forensische psychiatrie om de behandelduur van tbs'ers te verkorten. Verkorten van de behandelduur mag geen doel op zich zijn. Dat hadden we ook eerder deze zomer geschreven aan de Tweede Kamer. Het stuk in de Volkskrant sluit aan bij een interview met Harry Beintema, voorzitter van TBS Nederland. Beintema zet daarin helder uiteen wat de rol en toegevoegde waarde van goede tbs-behandelingen zijn voor de maatschappij.

De moord op Anne Faber door een patiënt van Forensische Psychiatrie Afdeling Roosenburg, onderdeel van Aventurijn, is een van de meest trieste zaken van 2017 en heeft Nederland diep geschokt. In deze zaak was het Openbaar Ministerie in de lead voor de woordvoering. GGZ Nederland heeft geprobeerd haar leden bij persvragen waar mogelijk te ondersteunen met achtergrondinformatie en een Q&A over forensische zorg.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

VERSLAVINGSZORG: VERSLAVINGSKUNDE NEDERLAND VAN START

Op 16 oktober 2017 ging Verslavingskunde Nederland van start. Verslavingskunde Nederland is een geïntegreerd innovatief netwerk van inmiddels 11 verslavingszorginstellingen die lid zijn van GGZ Nederland, het landelijk netwerk cliëntenraden verslavingszorg Het Zwarte Gat, het Trimbos-instituut en GGZ Nederland.

Verslavingskunde Nederland wil onder meer de toegang tot verslavingskunde vergroten; het stigma rond verslaving verminderen; opleiding, onderzoek en innovaties stimuleren en ondersteunen; de kwaliteit en kosteneffectiviteit van verslavingspreventie en – behandeling continu verbeteren en bijdragen aan maatschappelijke veiligheid door het stimuleren van forensische verslavingszorg.

Verslavingskunde Nederland brengt kennis en kunde bij elkaar in zeven programmalijnen rondom de thema's Imago en stigma, Preventie en Vroegsignalering, Zorg en Veiligheid, Onderzoek en opleiding, Innovatie, Uniforme Werkwijze en Datamanagement. Herstelondersteunende zorg loopt als een rode draad door alle activiteiten. De inspanningen en resultaten van deze programmalijnen worden gezamenlijk uitgedragen en bevorderen de versterking van de expertise en maatschappelijke impact van de verslavingszorgsector.

Voor GGZ Nederland heeft deelname aan Verslavingskunde Nederland de functie van een pilot binnen Next Level, de doorontwikkeling van GGZ Nederland tot geïntegreerde netwerkorganisatie en vernieuwde brancheorganisatie.

GGZ Nederland en Verslavingskunde Nederland hebben in het kader van het Nationale Preventieakkoord inmiddels de ambitie uitgesproken om gezamenlijk op te trekken bij het realiseren van een rookvrije geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.

Voor meer informatie over Verslavingskunde Nederland, zie www.verslavingskundenederland.nl

Verslavingszorg in de media

GGZ Nederland heeft samen met acht andere zorgpartijen een intentieverklaring getekend om de zorg rookvrij te maken. GGz Breburg neemt het voortouw en zet een landelijk netwerk rondom het rookbeleid binnen de ggz op waarover verschillende media, waaronder Skipr, publiceerden.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

ROM: OPRICHTING KWALITEITSINSTITUUT NA FELLE DISCUSSIES

ROM (Routine Outcome Monitoring) is in 2017 een veelbesproken onderwerp geweest, zowel binnen GGZ Nederland als daarbuiten.

Naar aanleiding van een rapport dat de Rekenkamer uitbracht met een inhoudelijk oordeel over ROM en de doelen waarvoor de verzamelde gegevens geschikt zouden zijn, barstte de discussie los.

Het gesprek over ROM kwam hierdoor in een stroomversnelling en leidde tot felle discussies tussen partijen waaronder een petitie om de aanlevering van ROM-data stop te zetten. Vervolgens rees twijfel of de wijze waarop Stichting Benchmark GGZ (SBG) de ROM data verwerkte, wel voldeed aan de privacywet. Minister Schippers stelde immers in antwoord op Kamervragen in maart dat voor aanlevering van de gegevens aan SBG het toestemmingsvereiste van toepassing was. Dat wordt tot op heden in de praktijk niet standaard geregeld, omdat de ROM in eerste aanleg bedoeld is voor de individuele behandeling, en eerder onderzoek door het College bescherming persoonsgegevens (CBP) oordeelde dat de SBG gegevensset als anoniem kwalificeerde.

De onvrede over de huidige wijze waarop ROM-uitkomsten gebruikt worden voor de landelijke benchmark ggz is ter harte genomen. GGZ Nederland adviseerde daarom in maart 2017 haar leden vooral door te gaan met ROM in de individuele behandeling en het leren ervan

voor professionals, maar de aanlevering aan SBG ten behoeve van benchmark en zorginkoop op te schorten zolang de Autoriteit Persoonsgegevens de nieuwe vragen over de status van de SBG gegevens set niet heeft beantwoord.

GGZ Nederland heeft doorgepakt op deze lijn. Samen met onder meer de beroepsorganisaties in de ggz en MIND is gestart met het werken aan oplossingen voor verdere ontwikkeling van de kwaliteit en transparantie van de ggz, waarbij het hoofddoel blijft dat dit gebaseerd dient te zijn op relevante uitkomst-informatie en leren uit en van de behandelpraktijk. Het gebruik van ROM-uitkomsten voor andere doelen wordt gesteund, indien sprake is van een juridische basis. Het akkoord over de doorontwikkeling van de Routine Outcome Monitoring (ROM) dat in de voorzomer 2017 met de partijen van de Agenda Gepast Gebruik en Transparantie is gesloten, is hiertoe de eerste stap.

“ Draagvlak onder professionals en patiënten is een noodzakelijke voorwaarde voor een betekenisvol gebruik van ROM. ”

Veronique Esman-Peeters

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

De tweede helft van 2017 stond in het teken van het praktisch uitwerken van het tussenakkoord. Een volgende concrete stap was de oprichting van een nieuw Kwaliteitsinstituut GGZ, waarin (onderdelen van) SBG, de werkzaamheden van het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ en de inhoudelijke doorontwikkeling van ROM een plek krijgen. Op 1 januari 2019 zal het Kwaliteitsinstituut GGZ operationeel zijn.

ROM in de media

De ALV stemde 13 april in met de door GGZ Nederland gepresenteerde visie op de doorontwikkeling van ROM en de inspanningen die nodig zijn om hiervoor (hernieuwd) draagvlak te vinden. Directeur Veronique Esman-Peeters schreef hierover een blog op Skipr.

Er is veel berichtgeving geweest over het akkoord over de doorontwikkeling van ROM. Veel mensen lazen het bericht op de website van GGZ Nederland en deelden het op social media. Daarnaast schreven Medisch Contact, Zorgvisie en Skipr over het nieuws.

Naar aanleiding van de gerechtelijke uitspraak in het kort geding tegen de Stichting Benchmark GGZ, publiceerde GGZ Nederland een reactie op haar website op de website. In een artikel in het Parool reageerde GGZ Nederland directeur Veronique Esman-Peeters op de uitspraak. Ook Skipr en Zorgvisie publiceerden naar aanleiding van de uitspraak artikelen.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

CAO

In het voorjaar van 2017 heeft GGZ Nederland namens haar leden met de vakbonden een akkoord bereikt over een nieuwe cao ggz.

Waar de onderhandelingen over de vorige cao ggz lang voortsleepten, kwam de nieuwe cao in een relatief korte tijd tot stand. De onderhandelingen hebben van januari tot eind mei geduurd. Werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers waren oprecht bereid om in constructief overleg tot een resultaat te komen.

Het bereikte akkoord mag met recht een prestatie genoemd worden, omdat er taaie onderwerpen op de agenda stonden. Zo moest een oplossing gevonden worden voor twee al langer lopende dossiers: de wens van vakorganisaties voor een compensatie voor de lagere pensioenopbouw, de zogenaamde pensioenaftopping, en de betaling met terugwerkende kracht, van onregelmatigheidstoeslag over vakantie-uren in het verleden. Over beide onderwerpen zijn in de nieuwe cao passende afspraken gemaakt.

Verder hebben we afspraken gemaakt over de aanpak van werkdruk en regeldruk, scholing en duurzame inzetbaarheid, vergroten van arbeidsmobiliteit en beloning. Het O&O-fonds GGZ krijgt een rol bij de uitvoering van de gemaakte studieafspraken over onderzoek naar gezonde roosters en belastende diensten, generatiebeleid en terugdringen van regel- en werkdruk.

Ten slotte zijn de eerste stappen gezet naar modernisering van de cao ggz. We hebben afspraken gemaakt over aanpassingen in de afbouwregeling ORT. Met oog op vereenvoudiging van de cao is een aantal artikelen uit de cao geschrapt.

Voor verduidelijking van de cao is het project “actie stofkam” gestart. Een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van GGZ Nederland en de vakbonden, heeft de opdracht gekregen de leesbaarheid en toegankelijkheid van de cao te vergroten.

“ We hebben intensief en constructief overlegd met de bonden en we zijn tot een mooi resultaat gekomen dat we met vertrouwen voorleggen aan onze leden. “

Rob Jaspers, voorzitter van de delegatie

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

WERKGEVERSSERVICE

Lid instellingen en cao-volgers kunnen per e-mail (werkgeversservice@ggz nederland.nl) terecht bij de Werkgeversservice met vragen over de cao en aanverwante onderwerpen. In 2017 zijn er 1650 vragen gesteld.

Signalen die via de Werkgeversservice binnen komen, worden met de collega's gedeeld voor beleidsontwikkeling en -afstemming. Daarnaast neemt de Werkgeversservice deel aan de Commissie Sociale Zaken en in de Commissie Arbeidsrecht van VNO-NCW, waardoor voeling wordt gehouden met de landelijke ontwikkelingen. Verder nemen wij deel aan het branchepanel UWV.

De Werkgeversservice heeft de Beleidsadviseur Arbeidsvoorwaarden ondersteund bij de voorbereiding van de verschillende cao onderhandelingsdagen. Daarnaast zijn wij actief geweest met het uitwerken van het cao akkoord.

Eens in de zes weken komen de medewerkers van de Werkgeversservice van NVZ, ActiZ, VGN en GGZ Nederland bij elkaar om informatie uit te wisselen en ervaringen te delen. Daarnaast hebben wij contact over vraagstukken, bijvoorbeeld via GGZ Connect waarop een besloten thema Zorgbranches beschikbaar is.

Cao kennisnet

Cao kennisnet is een besloten online kenniscentrum met onder meer toelichtingen op de CAO GGZ, informatie over cao-aanpassingen en ontwikkelingen in de cao onderhandelingen, actuele wet- en regelgeving, arbeidsrechtelijke informatie en verwijzingen en vraagstukken op het gebied van HRM. Leden van GGZ Nederland weten Cao kennisnet goed te vinden.

De Werkgeversservice biedt een ééndaagse starterscursus cao. In 2017 heeft de Werkgeversservice deze cursus drie keer gegeven. Daarnaast zijn er in 2017 zijn drie incompany trainingen gehouden.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

JURIDISCHE ZAKEN

In maart ondertekenden verschillende partijen in de zorgsector nieuwe algemene leveringsvoorwaarden bij de Sociaal Economische Raad (SER). Deze algemene voorwaarden zijn tweezijdig, dat betekent dat zowel de beroepsorganisaties enerzijds als de consumenten- en patiëntenorganisaties anderzijds hebben ingestemd met het hanteren van deze algemene voorwaarden. Algemene voorwaarden zijn de zogenoemde kleine lettertjes in een koop- of andere overeenkomsten tussen de zorgaanbieder en de patiënt.

In diezelfde maand is ook het handvat 'Gegevensdeling in het zorg- en veiligheidsdomein' gepubliceerd. Hiermee is er voor het eerst een richtinggevend document voor gegevensdeling in het zorg- en veiligheidsdomein beschikbaar. Het document is specifiek bedoeld voor professionals in de Veiligheidshuizen. Vragen uit de praktijk over de omgang met privacy in de Veiligheidshuizen vormden de aanleiding voor het document. Het handvat is breed toepasbaar voor het hele domein van zorg- en veiligheid, bijvoorbeeld bij de aanpak van personen met verward gedrag. In de meeste gevallen gaat het om dezelfde professionals die bij steeds verschillende thema's om tafel zitten en vanuit dezelfde juridische kaders afwegingen moeten maken.

Jacobine Geel was voorzitter van de commissie die namens de Brancheorganisatie Zorg (BOZ) de nieuwe governancecode ontwikkelde. Waar de vorige code vooral op juridische leest was geschoeid, past de nieuwe governancecode bij moderne opvattingen over goed bestuur en toezicht in de zorg.

In september 2017 is de eerste versie van de PrivacyApp Jeugd gelanceerd. Met informatie voor jongeren die jeugdhulp ontvangen, of onder een jeugdbeschermingsmaatregel vallen. De Privacy App

Jeugd is een initiatief van de manifestpartners 'In goed vertrouwen; de privacy van de jeugd geborgd'. Dit is een coalitie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en ruim 20 branche- en beroepsorganisaties in de jeugdhulp en jeugdbescherming, waaronder GGZ Nederland, Jeugdzorg Nederland, het NIP, Sociaal Werk Nederland en de KNMG.

In 2017 zijn de Wet verplichte ggz (Wvvggz), Wet forensische zorg (Wfz) en Wet zorg en dwang (Wzd) besproken in de Eerste en Tweede Kamer. GGZ Nederland is actief betrokken geweest bij de lobby. Een heikel punt bij het voorstel van de wet verplichte ggz was de invoering van een observatiemaatregel. GGZ Nederland, de NVvP en het Landelijk Platform GGz hebben dit gezamenlijk onder de aandacht gebracht bij Kamerleden met als gevolg dat een meerderheid van de Tweede Kamer de observatiemaatregel afwees. Inmiddels zijn de wetsvoorstellen aangenomen en de Wvvggz en Wzd treden per 1 januari 2020 in werking. De Wfz (met uitzondering van artikel 2.3) per 1 januari 2019.

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt dan niet meer. GGZ Nederland heeft in 2017 voor haar leden verschillende handreikingen en modellen ontwikkeld die behulpzaam kunnen zijn bij de praktische uitvoering van de (toekomstige) privacywetgeving.

GGZ Nederland ontvangt gemiddeld 10 juridische vragen per dag. In 2017 hebben we meer dan 2500 juridische verzoeken gehad. We hebben de meest gestelde vragen gebundeld in een boek, de Vraagbaak Psychiatrie en recht. Het boek is een bundeling van meer dan 500 alledaagse vragen met de bijbehorende antwoorden uit de praktijk van geestelijke gezondheidszorg en voor alle leden beschikbaar via GGZ Docs.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

NEDERLAND INTERNATIONAAL IN DE VOORHOEDE

GGZ Nederland kijkt over grenzen heen. Het internationale beleid van GGZ Nederland is gericht op het creëren van meerwaarde voor haar leden. Via signalering op het gebied van subsidiemogelijkheden, belangenbehartiging en internationale kennisuitwisseling op het gebied van kwaliteit of systemen/stelsels. Op deze drie terreinen liggen internationaal gezien dan ook de prioriteiten van GGZ Nederland.

In heel Europa is de beweging vergelijkbaar: patiënten moeten kunnen meedoen aan de maatschappij, er moeten meer mogelijkheden komen voor ambulante behandelingen en het aantal bedden en gedwongen opnames moet worden verminderd. Het ene land is hierin verder dan het andere land. Het is mooi te zien dat Nederland op veel vlakken in de voorhoede zit. Als het gaat om de kwaliteit van onze behandelingen, de inzet van ervaringsdeskundigheid en het benutten van de mogelijkheden van eHealth. Tegelijkertijd moeten we constateren dat andere landen soms een voorsprong hebben als het gaat om de opbouw van community care en de afbouw van bedden.

Mental Health Europe

GGZ Nederland is lid van Mental Health Europe en heeft in de persoon van Jan Berndsen (Lister) een lid in het bestuur. Ook is GGZ Nederland partner van het netwerk EuroHealthNet, dat zich inzet voor publieke gezondheid. Via de Europese belangenbehartiging proberen we ook de Haagse politiek te beïnvloeden. We werken daarom mee aan

bijeenkomsten die Mental Health Europe organiseert in het Europees Parlement en leveren via onze leden sprekers. Zo sprak psychiater én ervaringsdeskundige Aram Hasan van Centrum '45 over de aanpak van psychische problematiek bij asielzoekers.

In de European Alliance for Mental Health – Employment & Work bundelen we de krachten van Europese koepels van zorgverzekeraars, paritaire organisaties (waar vakbonden en werkgeversorganisaties samenwerken), gezondheidskoepels en netwerken. We organiseren een goed bezochte bijeenkomst over geestelijke gezondheid op het werk, waar kennis en kunde uit verschillende landen en sectoren gedeeld wordt. Ook gaat er een statement uit op World Health Day. Het brede belang van goede geestelijke gezondheid in alle domeinen wordt gezien!

In 2017 is samenwerking binnen het International Initiative for Mental Health Leadership (IIMHL) verder onderzocht met het doel een lidmaatschap voor te bereiden. IIMHL is een samenwerkingsverband van acht landen (Australië, Canada,

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

Engeland, Ierland, Nieuw-Zeeland, Schotland, de Verenigde Staten en Zweden) dat zich richt op het verbeteren van de ggz. Via een netwerkconstructie worden kennis en innovaties met de buitenwereld gedeeld. GGZ Nederland participeert sinds 2009 op diverse manieren in dit netwerk. Zo wordt er samengewerkt aan een internationale benchmark op het gebied van (prestatie-)indicatoren in de ggz en worden er verbindingen gelegd voor toekomstige samenwerkingen op het gebied van community mental health, de mentale gezondheid van militairen en veteranen en wordt bekeken in hoeverre onze leden kunnen deelnemen aan een specifiek stedenproject. Door lid te worden van dit netwerk krijgen wij de kans om de internationale agenda voor de ggz te bepalen én te beïnvloeden.

“ Het is belangrijk als branchevereniging internationaal actief te zijn. Met Mental Health Europe bereiken we Europarlementariërs en lobbyen we richting de Europese Commissie. Door onze internationale contacten hebben we toegang tot de laatste relevante ontwikkelingen die leden raken en kunnen we onze Nederlandse kennis delen én verrijken. ”

**Jan Berndsens, bestuurder Lister,
in 2017 bestuurslid Mental Health Europe**

GGZ NEDERLAND IS AANGESLOTEN BIJ VEKTIS-DATABASE

Ontwikkelingen op het gebied van privacy wet- en regelgeving hebben ertoe geleid dat GGZ Nederland sinds 2016 niet meer beschikt over een eigen database met informatie over de behandelpopulatie van onze leden. Hierdoor was het niet meer mogelijk om feiten en cijfers te produceren over de sector. Om toch aan de primaire doelstellingen van informatievoorziening te kunnen voldoen (belangenbehartiging, dienstverlening en mediavragen), is gekozen om aan te sluiten bij een bestaande databron, te weten Vektis.

In 2017 is gestart met het inrichten van een eigen GGZ Nederland-portal binnen de bestaande Vektis database. Vektis is het centrum voor informatie en standaardisatie voor zorgverzekeraars en beschikt over gedeclareerde gegevens van zorgaanbieders met betrekking tot Zvw en Wlz, wachttijdinformatie en – op den duur – data vanuit gemeenten. Het grote voordeel van de aansluiting met Vektis is dat GGZ Nederland over dezelfde informatie beschikt als zorgverzekeraars, het Ministerie van VWS en de NZa. Daardoor kunnen we gerichtere adviezen formuleren en zullen we er ons voordeel mee doen bij de belangenbehartiging van onze leden. Bovendien kunnen we beter reageren en anticiperen op nieuws dat met de ggz te maken heeft. Met behulp van de portal is GGZ Nederland weer in staat om directe vragen van leden, pers, stakeholders en anderen te beantwoorden en om de cijfers te gebruiken t.b.v. beleid en (inter)nationale lobby. Daarnaast biedt het mogelijkheden voor benchmarking. Afhankelijk van de informatiebehoefte wordt de portal gevuld met data.

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgeving:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

POLITIEK & LOBBY

In 2017 waren er Tweede Kamerverkiezingen en de lange formatie van een nieuw kabinet. Onder het motto ‘Vertrouwen in de toekomst’ presenteerde het kabinet Rutte III het regeerakkoord tussen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie. Er komt een aparte staatssecretaris voor ggz: Paul Blokhuis van de ChristenUnie, hij moet zorgen voor verbindingen tussen andere zorgdossiers die relevant zijn voor onze sector en andere beleidsterreinen zoals forensische zorg, werkgelegenheid en wonen.

Het kabinet heeft plannen om mensen met een psychische aandoening zoveel mogelijk mee te laten doen aan de samenleving en stigmatisering tegen te gaan. Sowieso zijn veel doelstellingen van het kabinet op het gebied van zorg herkenbaar. Ook dit kabinet wil werk maken van het aanpakken van regeldruk. Al gaat het voornemen om via hoofdlijnenakkoorden 100 miljoen euro te willen bezuinigen op ggz, voorbij aan de investeringen die nodig zijn voor goede ggz en de meerwaarde ervan voor mensen en de economie. Groot pluspunt is dat het kabinet toezegt werk te willen maken van de toegang tot de Wet langdurige zorg voor ggz-cliënten. <http://www.ggznederland.nl/actueel/reactie-ggz-nederland-op-regeerakkoord-1>. GGZ Nederland had veel contact met programma-commissies van politieke partijen om standpunten over de geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg in de verkiezings-programma's te krijgen. Met dank aan het Manifest Betere Geestelijke Gezondheid was er bij nagenoeg alle politieke partijen veel aandacht voor ggz.

Met een brede coalitie van patiënten-, cliënten- en ouderen-organisaties, zorgverleners, zorgaanbieders, publieke gezondheidsdiensten en zorgverzekeraars werd de Agenda voor de Zorg gepresenteerd. Belangrijkste oproep voor een nieuw kabinet: investeer in vernieuwende zorg! Met andere partijen in de jeugdhulp werden zeven concrete voorstellen gepresenteerd om kinderen, jeugdigen en jongvolwassenen de hulp, zorg of begeleiding te bieden die nodig is.

Tweede en Eerste Kamer

Tijdens de lange formatie was er tijd voor kennismakingsgesprekken met nieuwe Kamerleden, zoals Antje Diertens (D66), Evert-Jan Slootweg (CDA), Sophie Hermans (VVD) en Corinne Ellemeet (Groen Links) die zich bezighouden met onderwerpen die voor ggz-aanbieders relevant zijn.

2017 stond voor een groot deel ook in het teken van personen met verward gedrag en gedwongen zorg. Dit waren ook politiek gezien twee belangrijke thema's. Na een lange voorbereiding werd de Wet verplichte ggz in februari aangenomen door de Tweede Kamer. Een lange en intensieve lobby vanuit GGZ Nederland ging hieraan vooraf. Hierbij werkten we nauw samen met de NVvP en MIND. Naast tal van inhoudelijke punten is een belangrijk succes dat er mede door onze inzet geen observatiemaatregel in de wet komt.

GGZ Nederland heeft zich rond verschillende debatten in de Tweede Kamer, via gesprekken met Kamerleden en schriftelijke input, hard gemaakt voor thema's als: een goede aanpak van wachttijden in de ggz, bekostiging van acute ggz, verslavingszorg, forensische zorg,

Over GGZ Nederland

Samenvatting

Next Level GGZ

Samenwerking FO&RIBW-alliantie

Wachttijden binnen
aanvaardbare normen

Minder regelgekte:
Het roer moet om!

Jeugd: Investeren in de toekomst
van kwetsbare kinderen

Schakelteam Personen
verward gedrag

Langdurige ggz en sociaal domein

Forensische zorg: veiligheid
onder druk

Verslavingszorg: Verslavingskunde
Nederland van start

ROM: oprichting Kwaliteitsinstituut
na felle discussies

Cao

Werkgeversservice

Juridische zaken

Nederland internationaal in
de voorhoede

GGZ Nederland is aangesloten
bij Vektis-database

Politiek & Lobby

Media

de continuïteit van zorg, inkoopverzekeringen voor jeugd-ggz, krapte op de arbeidsmarkt in de sector, de aanpak van de regelgekte in de ggz, voldoende geschikte woonruimte, voldoende ambulante opbouw en ggz-kennis in wijkteams, volledige benutting van geld dat is begroot voor geestelijke gezondheidszorg, toegang van de Wlz voor ggz-cliënten en preventie van psychische aandoeningen en verslaving.

In de Eerste Kamer was er in 2017 een eerste behandeling van de Wet Gesloten coffeeshopketen, om de achterdeur van de coffeeshops te regelen. Behandeling van dit wetsvoorstel loopt nog steeds. In de lobby richting de Eerste Kamer was er aandacht voor de behandeling van de Wet verplichte ggz, Wet zorg en dwang en Wet forensische zorg. Die drie wetten over zorg in een gedwongen kader worden gezamenlijk behandeld. Uiteindelijk pas in 2018.

Hoofdlijnenakkoord

In het regeerakkoord werd het voornemen uitgesproken om een hoofdlijnenakkoord ggz te sluiten. Het is positief dat het kabinet mensen met een psychische aandoening zo veel mogelijk mee wil laten doen in de samenleving en stigmatisering tegen wil gaan. Dit is een grote wens van GGZ Nederland en haar leden.

GGZ Nederland heeft in aanloop naar de verkiezingen haar inhoudelijke en financiële inzet voor een eventueel hoofdlijnenakkoord voorbereid. Onder een aantal voorwaarden wil GGZ Nederland afspraken maken over: de arbeidsmarkt, terugdringen regeldruk, preventie gericht op jeugd en verslavingszorg, jeugd, inclusieve samenleving, toegankelijk & beschikbare ggz, macrokader & contractering en informatievoorziening & e-health.

“ Als deelnemers van de Querido-groepen van GGZ Nederland, waren we al jaren bezig met het wetsvoorstel Verplichte ggz. We kregen de laatste informatie over de wetsvoorstellen, en voorzagen met onze kennis uit de praktijk GGZ Nederland van vragen richting ministeries en argumenten voor de lobby rond dit wetsvoorstel bij de Tweede Kamer. ”

Adger Hondius, geneesheer-directeur GGZ Centraal en deelnemer van de Querido-werkgroepen.

MEDIA

Feiten en cijfers

De media weten GGZ Nederland goed te vinden. De aard van de vragen is over het algemeen duiding van het nieuws, achtergronden en onderbouwing met feiten en cijfers. Daarnaast worden we regelmatig gevraagd interviews te geven in overwegend landelijke media. In 2017 heeft de afdeling Communicatie ongeveer 300 persvragen beantwoord, die hebben geleid tot ruim 100 uitingen op radio, tv en in de schrijvende pers.

Nieuws over regelgekte, jeugd en personen met verward gedrag hebben voor GGZ Nederland de meeste uitingen opgeleverd. Daarnaast was er veel aandacht voor ROM en wachttijden.